

UCHWAŁA NR XXIII/489/2016
RADY MIASTA RZESZOWA
Z DNIA 1 MARCA 2016 r.

W sprawie zmiany uchwały Nr XXII/452/2016 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 stycznia 2016 r.
W sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Rzeszowa do roku 2025

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(Dz. U. z 2015 r., poz. 1515, z późn. zm.)

Rada Miasta Rzeszowa uchwala, co następuje:

§1

W załączniku nr 1 do uchwały Nr XXII/452/2016 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 stycznia 2016 r.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Rzeszowa do roku 2025 wprowadza się następującą
zmianę:

- Rozdział 3 Ludność, podrozdział 3.1. Sytuacja demograficzna otrzymuje nowe brzmienie jak
w załączniku do niniejszej uchwały

§2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Andrzej DEC

UZASADNIENIE

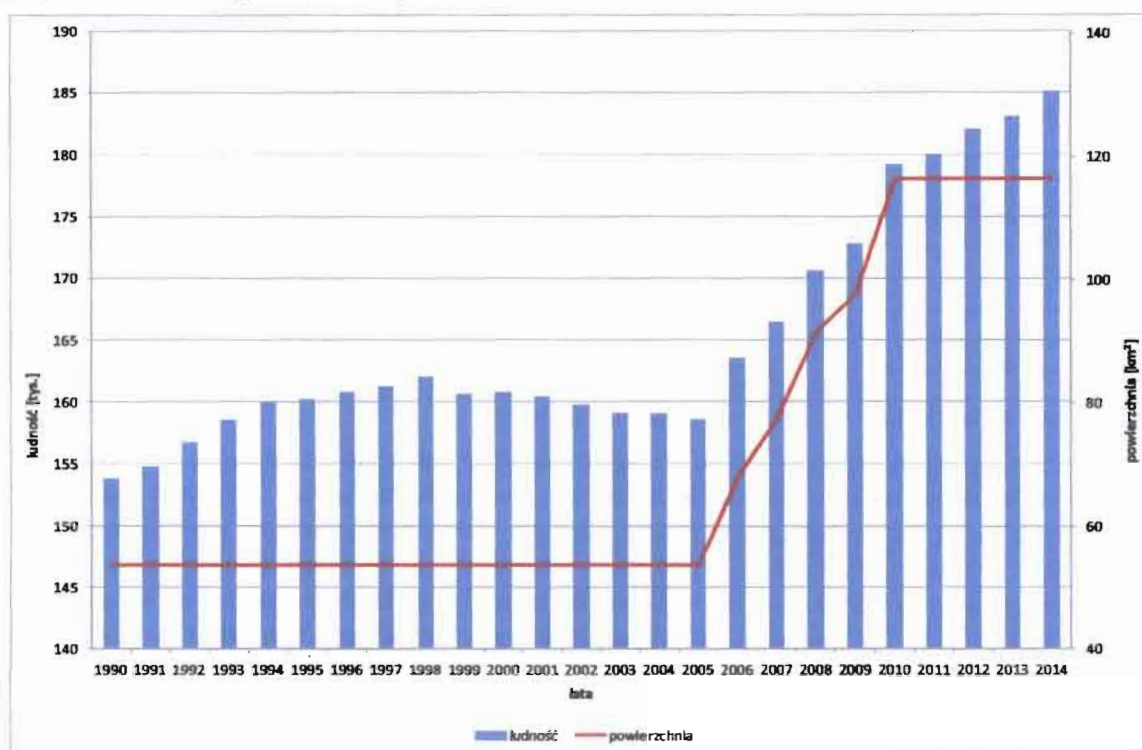
Do uchwały Nr XXIII/489/2016 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 1 marca 2016 r.
W sprawie zmiany uchwały Nr XXII/452/2016 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 stycznia 2016 r.
W sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Rzeszowa do roku 2025

Wprowadza się korektę błędów obliczeniowych, i wynikających z nich błędów opisowych, które wystąpiły w rozdziale 3 Ludność, podrozdziale 3.1. Sytuacja demograficzna, Raportu o stanie Miasta, stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały Nr XXII/452/2016 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Rzeszowa do roku 2025.

3. Ludność

3.1. Sytuacja demograficzna

Liczba ludności Rzeszowa w końcu 2014 r. wynosiła ponad 185 tys. (0,5% ludności Polski i 8,7% ludności województwa podkarpackiego). Pod względem liczby ludności Rzeszów jest 18 miastem w Polsce i największym w regionie. Wzrost liczby ludności po 1990 r. wyniósł ponad 31 tys. (20,3%), jednak do tak znaczącego wzrostu liczby mieszkańców przyczyniły się przede wszystkim powiększenia granic Miasta. Po 1990 r. można wyróżnić cztery okresy: wzrostu liczby ludności do 1998 r., spadków do 2005 r., dynamicznego wzrostu ludności spowodowanego powiększeniem granic w latach 2006–2010 oraz stałego przyrostu ludności powiększonego Miasta po 2010 r. (Ryc. 7).

Ryc. 7. Zmiana liczby ludności i powierzchni Miasta w latach 1990–2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dane dla lat 1990–94 r. z Raportu o stanie miasta 1998).

Przyrost ludności nie był równomierny w osiedlach Rzeszowa (Tab. 3.) Spadek ludności zanotowały dwa największe osiedla Rzeszowa – Nowe Miasto i Generała Władysława Andersa.

Tab. 3. Zmiana ludności w osiedlach Rzeszowa

Osiedle	2006	2007	2008	2009	2010	2012	zmiana	
							Osoby	%
Nowe Miasto	16 253	15 735	15 528	15 384	15 759	15 247	-1006	-6,2
Gen. W. Andersa	12 343	11 970	11 888	11 812	12 312	12 120	-223	-1,8
Baranówka	11 056	10 938	10 891	10 812	10 983	11 067	11	0,1
Mieszka I	9 566	9 630	9 619	9 719	10 341	10 451	885	9,3
Drabnianka	7 275	7 428	7 554	7 679	9 095	9 974	2699	37,1

Osiedle	2006	2007	2008	2009	2010	2012	zmiana	
							Osoby	%
os. 1000-lecia	9 541	9 287	9 118	9 005	9 536	9 382	-159	-1,7
Grota-Roweckiego	8 559	8 349	8 254	8 181	8 357	8 210	-349	-4,1
Krakowska Południe	8 362	8 152	8 147	8 159	8 338	8 131	-231	-2,8
Kmity	7 749	7 613	7 566	7 470	7 621	7 444	-305	-3,9
Zalesie	5 850	5 883	6 017	6 232	6 919	7 383	1533	26,2
Dąbrowskiego	5 106	5 059	5 043	5 011	7 026	7 311	2205	43,2
Przybyszówka	2 459	4 730	6 344	6 520	6 540	7 284	4825	196,2
Słocina	4 655	4 919	5 028	5 140	5 249	5 760	1105	23,7
Króla Stanisława Augusta	5 634	5 553	5 577	5 544	5 658	5 482	-152	-2,7
K. Pułaskiego	5 558	5 315	5 217	5 174	5 333	5 247	-311	-5,6
F. Kotuli	2 715	3 626	3 946	4 163	4 452	5 158	2443	90,0
Wilkowyja	3 891	4 138	4 254	4 380	4 629	4 957	1066	27,4
os. Piastów	5 146	5 012	4 968	4 922	4 959	4 913	-233	-4,5
Budziwój	-	-	-	-	4 287	4 804	-	-
Śródmieście Północ	5 044	4 857	4 797	4 711	4 806	4 756	-288	-5,7
I. Paderewskiego	4 450	4 389	4 383	4 340	4 456	4 374	-76	-1,7
Pobitno	4 065	3 847	3 830	4 043	3 960	4 019	-46	-1,1
Staromieście	2 784	2 824	2 909	3 109	3 160	3 782	998	35,8
Śródmieście Południe	3 711	3 581	3 562	3 511	3 810	3 711	0	0,0
Zwięczyca	4	5	3 020	3 084	3 135	3 309	-	-
Staroniwa	1 982	2 149	2 537	2 574	2 673	2 844	862	43,5
Biała	1	1	2	2 171	2 226	2 304	-	-
Zalęże	1 494	1 821	1 856	1 675	1 934	2 026	532	35,6
Miłocin	-	-	-	-	720	809	-	-
RAZEM	155 253	156 811	161 855	164 525	178 274	182 259	27006	17,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Ze względu na zmiany granic Rzeszowa analizę porównawczą Miasta pod względem dynamiki ludności można prowadzić tylko dla ostatnich pięciu lat. Rzeszów należy do nielicznych miast wojewódzkich w Polsce, których ludność w granicach administracyjnych po 2010 r. wzrasta. Wyróżnia się pod tym względem na tle miast wojewódzkich Polski Wschodniej, których liczba ludności w ostatnich latach (poza Białymstokiem) systematycznie spada (Tab. 4.). W ostatnich latach stagnację ludności wykazuje natomiast województwo podkarpackie, co w przyszłości może przełożyć się negatywnie na trendy rozwojowe Rzeszowa.

Tab. 4. Zmiany ludności Rzeszowa na tle Polski, regionu i miast wojewódzkich Polski Wschodniej

Rok	Wskaźnik	Polska	Województwo podkarpackie	Rzeszów	Kielce	Lublin	Białystok
2010	ludność	38 529 866	2 127 948	179 199	202 450	349 483	294 155
	ludność	38 538 447	2 128 687	180 031	201 815	348 567	294 298
2011	zmiana roczna [%]	0,02	0,03	0,46	-0,31	-0,26	0,05
	ludność	38 533 299	2 129 951	182 028	200 938	347 678	294 921
2012	zmiana roczna [%]	-0,01	0,06	1,11	-0,43	-0,26	0,21
	ludność	38 495 659	2 129 294	183 108	199 870	343 598	295 282
2013	zmiana roczna [%]	-0,10	-0,03	0,59	-0,53	-1,17	0,12
	ludność	38 478 602	2 129 187	185 123	198 857	341 722	295 459
2014	zmiana roczna %	-0,04	-0,01	1,10	-0,51	-0,55	0,06
	zmiana 2010-2014 [%]	-0,13	0,06	3,31	-1,77	-2,22	0,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poszerzenie granic Miasta o tereny z niską gęstością zaludnienia spowodowało także znaczący, prawie dwukrotny spadek przeciętnej gęstości zaludnienia Rzeszowa – z ponad 2,8 tys. osób/km² przed poszerzeniem do ponad 1,5 osób/km² po 2010 r. Nie zmieniła się natomiast znacząco struktura płci – współczynnik feminizacji wynosi nadal ok. 110–120 kobiet na 100 mężczyzn, co oznacza, że niespełna 53% populacji Rzeszowa stanowią kobiety (Tab. 5).

Tab. 5. Powierzchnia i ludność Rzeszowa w latach 1990–2014

Lata	Powierzchnia [km ²]	Ludność						Kobiety na 100 mężczyzn	Roczny przyrost ludności	
		ogółem	mężczyźni		kobiety		na 1 km ²		osób	%
			osób	Osób	%	Osób				
1990	53,7	153 809	72 809	47,3	80 232	52,2	2864	110	2339	1,5
1995	53,7	160 271	75 589	47,2	84 682	52,8	2985	112	328	0,2
2000	53,7	160 779	75 980	47,3	84 799	52,7	2994	112	178	0,1
2005	53,7	158 539	74 789	47,2	83 750	52,8	2952	112	-481	-0,3
2006	68,1	163 508	77 163	47,2	86 345	52,8	2401	112	4969	3,1
2007	77,3	166 454	78 652	47,3	87 802	52,7	2153	112	2946	1,8
2008	91,6	170 653	80 619	47,2	90 034	52,8	1863	112	4199	2,5
2009	97,6	172 770	81 527	47,2	91 243	52,8	1770	112	2117	1,2
2010	116,4	179 199	84 670	47,2	94 529	52,8	1540	112	6429	3,7
2014	116,4	185 123	87 580	47,3	97 543	52,7	1590	111	2015	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dane dla 1990 r. z Raportu o stanie miasta 1998).

Jednym z czynników wpływających na zmiany liczby ludności jest przyrost naturalny. Rzeszów w ostatnich latach cechuje się nieco wyższą, w stosunku do przełomu wieków, dynamiką ruchu naturalnego ludności. Wskaźnik przyrostu naturalnego po 2010 r. wynosił ponad 3 urodzenia na 1000 ludności, co było wartością wyższą niż w pierwszej dekadzie XXI w., niemniej dwukrotnie niższą niż na początku lat 90. ubiegłego stulecia (Tab. 6). Za poprawę dynamiki odpowiada przede wszystkim zwiększenie się bezwzględnej (wynikające też z powiększenia Miasta), ale także względnej liczby urodzin, przy mniej więcej stałym wskaźniku zgonów. Spowodowało to poprawę w ostatnich latach, w porównaniu do przełomu stuleci, współczynnika dynamiki demograficznej⁵, choć warto zauważyć, iż jest on wciąż znacznie mniejszy niż w 1990 r.

Tab. 6. Ruch naturalny ludności Rzeszowa w latach 1990–2014

Lata	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Współczynnik dynamiki demograficznej
	na 1000 ludności			
1990	13,6	7,3	6,3	1,87
1995	9,4	7,5	1,9	1,25
2000	8,8	6,9	1,9	1,27
2005	9,3	7,5	1,9	1,25
2010	10,3	7,4	2,9	1,39
2011	10,5	7,4	3,1	1,42
2012	11,0	7,3	3,7	1,51
2013	10,7	7,7	3,1	1,40
2014	10,7	7,3	3,3	1,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dane dla 1990 i 1995 r. z Raportu o stanie miasta 1998).

⁵ To jest stosunku liczby urodzeń do liczby zgonów w ciągu roku.

Rzeszów na tle kraju, regionu, a także Lublina, Kielc i Białegostoku cechuje się w ostatnich latach korzystnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego (Tab. 7).

Tab. 7. Przyrost naturalny w Rzeszowie na tle Polski, regionu oraz miast wojewódzkich Polski Wschodniej

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny na 1000 ludności				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	0,9	0,3	0,0	-0,5	0,0
Województwo podkarpackie	1,7	1,4	1,3	0,8	0,7
Rzeszów	2,9	3,1	3,7	3,1	3,3
Białystok	2,4	1,9	1,8	1,1	1,6
Kielce	0,4	0,3	-0,4	-1,3	-1,1
Lublin	0,9	0,6	0,7	0,1	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Po 1995 r. modyfikacji uległa struktura wiekowa ludności Rzeszowa:

- udział osób w wieku przedprodukcyjnym (kryterium ekonomiczne) spadł z prawie 28% w 1995 do 17,5% w 2014 r., jednocześnie po 2010 r. nastąpiła niewielka pozytywna zmiana w tym zakresie;
- w ostatnich pięciu latach wzrosła liczba i odsetek najmłodszych mieszkańców Rzeszowa (0–4 i 5–9 lat), w pozostałych grupach dzieci i młodzieży zanotowano znaczący spadek – największy w grupie młodzieży w wieku 20–24 lata. Liczba jak i udział młodych obywateli Rzeszowa (do 25 roku życia) zmniejszyły się – w 1995 r. stanowili oni 40% ludności, w 2014 – 27%. Oznacza to także zmniejszenie, pomimo poszerzenia granic, bezwzględnej liczby młodych ludzi w Rzeszowie;
- udział osób w wieku produkcyjnym, po wzroście w okresie do 2010 r., w ostatnich latach spadał, spadała także bezwzględna liczba osób w wieku produkcyjnym;
- znacząco wzrastał udział osób w wieku poprodukcyjnym – w 1995 r. mieszkańcy z tej grupy wiekowej stanowili 11% ludności, w 2014 – 18%. Jednocześnie wzrosła liczba i udział najstarszej grupy wiekowej (powyżej 80 lat). Wskaźnik podwójnego starzenia wzrósł z 15 do 21. W wartościach bezwzględnych oznacza to dwukrotny wzrost liczby najstarszych obywateli Miasta w ciągu dekady.

Tab. 8. Struktura wiekowa ludności Rzeszowa w latach 1995–2014

Wskaźnik	1995		2005		2010		2014		Zmiana 2010–2014
	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	
Ogółem, w tym w wieku:	160 271	100	158 539	100	179 199	100	185 123	100	103,3
0–4	8 756	5,5	6 904	4,4	9 546	5,3	10 199	5,5	106,8
5–9	11 959	7,5	7 237	4,6	7 728	4,3	9 144	4,9	118,3
10–14	15 126	9,4	8 454	5,3	7 974	4,4	7 622	4,1	95,6
15–19	14 547	9,1	12 447	7,9	10 654	5,9	9 477	5,1	89,0
20–24	14 732	9,2	18 140	11,4	16 187	9,0	13 108	7,1	81,0
ogółem 0–24	65 120	40,6	53 182	33,5	52 089	29,1	49 550	26,8	95,1
w wieku przedprod. (0–17)	44 484	27,8	29 452	18,6	30 860	17,2	32 433	17,5	105,1
w wieku produkcyjnym (18–64 M i 18–59 K)	98 306	61,3	106 299	67,0	119 387	66,6	118 705	64,1	99,4
poprodukcyjnym	17 481	10,9	22 788	14,4	28 952	16,2	33 985	18,4	117,4
w tym powyżej 80 lat	b.d.		3 478	2,2	5 454	3,0	7 001	3,8	128,4
wskaźnik obciążenia demograficznego ⁶	63,0		49,1		50,1		56,0		-

⁶ Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wskaźnik	1995	2005	2010	2014	Zmiana
w wieku poprod./100 osób w wieku prod.	17,8	21,4	24,3	28,6	-
wskaźnik podwójnego starzenia ⁷	b.d.	15,3	18,8	20,6	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Proces starzenia się społeczeństwa dotyczy całego kraju (Tab. 9). Na tle Polski zarówno województwo podkarpackie, jak i Rzeszów cechują się stosunkowo dobrą sytuacją w tym względzie. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Rzeszowie jest najniższy spośród miast wojewódzkich Polski Wschodniej. Stosunkowo niski na tle kraju jest także odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Korzystną dla przyszłego rozwoju Miasta sytuacją jest także bardzo wysoki udział najmłodszej grupy wiekowej w liczbie ludności województwa podkarpackiego.

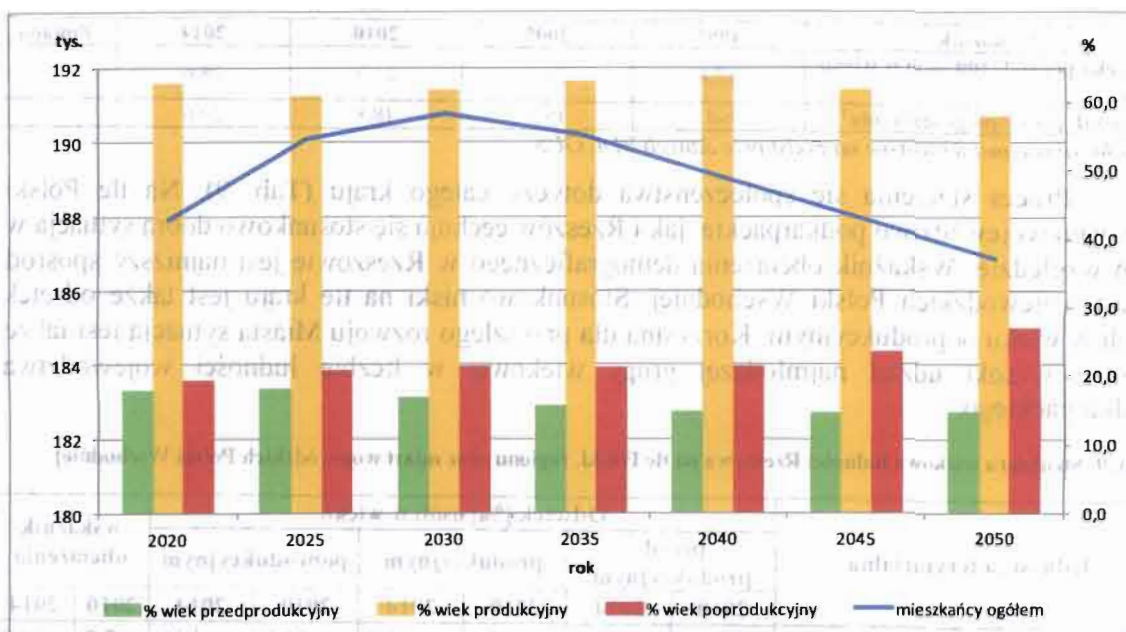
Tab. 9. Struktura wiekowa ludności Rzeszowa na tle Polski, regionu oraz miast wojewódzkich Polski Wschodniej

Jednostka terytorialna	Odsetek [%] osób w wieku						wskaźnik obciążenia	
	przed-produkcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		2010	2014
	2010	2014	2010	2014	2010	2014		
Polska	20,4	18,8	64,4	63,0	16,8	19,0	57,7	60,0
Województwo podkarpackie	22,8	20,2	63,9	63,5	15,9	17,7	60,5	59,8
Rzeszów	16,4	16,7	66,6	64,1	16,2	18,4	48,9	54,6
Białystok	18,7	17,1	66,3	64,4	16,5	18,7	53,0	55,5
Kielce	17,5	16,1	65,2	61,9	18,9	22,5	55,8	62,4
Lublin	17,6	16,7	65,5	62,4	18,1	21,2	54,6	60,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według prognoz GUS liczba ludności Rzeszowa będzie wzrastać do 2030 r. do ok. 190 tys., a następnie szybko zacznie spadać do poziomu 186 tys. w 2050 r. Jednocześnie prognozowana jest zmiana struktury wiekowej ludności, zgodnie z obecnymi trendami, tj. spadek osób w wieku przedprodukcyjnym do 17% w 2030 r. i ok. 15% w 2045–2050 r. Jednocześnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 21% w 2030 r. do ok. 27% w 2050 r.

⁷ Udział osób powyżej 80 lat w liczbie osób w wieku poprodukcyjnym.

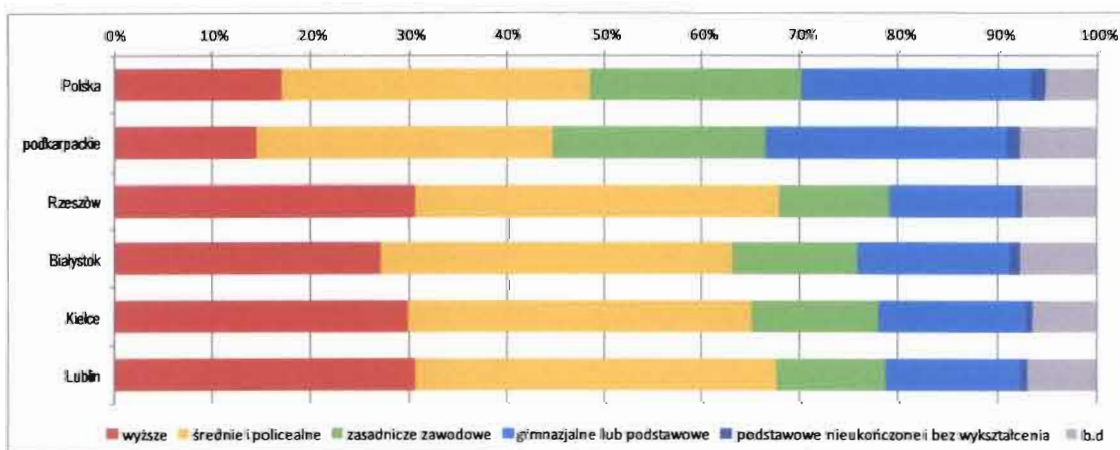

Ryc. 8. Prognozowana liczba i struktura wiekowa ludności Rzeszowa w latach 2020–2050

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.2. Wykształcenie mieszkańców

Rzeszów na tle Polski i konkurencyjnych ośrodków, a zwłaszcza województwa podkarpackiego, cechuje się bardzo wysokim poziomem wykształcenia mieszkańców (Ryc. 9). W 2011 r. wykształceniem wyższym legitymowało się 30,6% mieszkańców, przy średniej dla Polski 17%, a dla Podkarpacia – 14,5%. Był to także, wraz z Lublinem, najwyższy odsetek spośród analizowanych miast. Podobnie jak w skali kraju wyższym poziomem wykształcenia cechowały się kobiety. Wyższe wykształcenie posiadało 32% mieszkanki Rzeszowa i 29% mieszkańców.

Ryc. 9. Struktura wykształcenia mieszkańców (powyżej 13 roku życia) w 2011 r. (według NSP 2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.